

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ 2018

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
* * *

Ἐρώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί, προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Δοξάζομεν τὸν Πανάγιον καὶ Πανοικτίρμονα Θεόν, διότι ἠξιώθημεν καὶ ἐφέτος νά φθάσωμεν εἰς τὴν πανέορτον ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, τὴν ἐορτὴν τῆς σαρκώσεως τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν». Διὰ τοῦ «ἀεὶ μυστηρίου» καὶ «μεγάλου θαύματος» τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως, τὸ «μέγα τραῦμα», ὁ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ καθήμενος ἄνθρωπος, καθίσταται «υἱὸς φωτός καὶ υἱὸς ἡμέρας»[1], ἀνοίγει δι' αὐτόν ἡ εὐλογημένη ὁδὸς τῆς κατὰ χάριν θεώσεως. Ἐν τῷ θεανδρικῷ μυστηρίῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς, γεννᾶται καὶ μορφοῦται ὁ Χριστός εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν μας. «Ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος», θεολογεῖ ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, «ἐφάπαξ κατὰ σάρκα γεννηθείς, ἀεὶ γεννᾶται θέλων κατὰ πνεῦμα διὰ φιλανθρωπίαν τοῖς θέλουσι· καὶ γίνεται βρέφος, ἑαυτὸν ἐν ἐκείνοις διαπλάττων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τοσοῦτον φαινόμενος, ὅσον χωρεῖν ἐπίσταται τὸν δεχόμενον»[2]. Δέν εἶναι «Θεός - Ἰδέα», ὡς ὁ θεὸς τῶν φιλοσόφων, οὔτε Θεός κεκλεισμένος εἰς τὴν ἀπόλυτον ὑπερβατικότητά του καὶ ἀπροσπέλαστος, ἀλλὰ εἶναι ὁ «Ἐμμανουήλ», ὁ «Θεὸς μεθ' ἡμῶν»[3], εὐρίσκεται ἐγγύτερον εἰς ἡμᾶς, ἀπὸ ὅσον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, εἶναι «καὶ ἡμῶν αὐτῶν συγγενέστερος»[4].

Ἡ πίστις εἰς τὴν ἀπρόσιτον καὶ ἄσαρκον Θεότητα δέν μεταμορφώνει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, δέν αἶρει τὴν πώλωσιν μεταξύ ὕλης καὶ πνεύματος, δέν γεφυρώνει τὸ χάσμα μεταξύ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι ἡ φανέρωσις τῆς ἀληθείας περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία σώζει τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς λαβυρίθους, τόσον τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπομονισμοῦ, ὅσον καὶ τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ δυϊσμοῦ. Ἡ καταδίκη τοῦ νεστοριανισμοῦ καὶ τοῦ μονοφυσιτισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας σηματοδοτεῖ τὴν ἀπόρριψιν δύο καθολικωτέρων τάσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ δὴ ἀφ' ἑνός τῆς ἀπολυτοποιήσεως τοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐξιδανικεύσεως τῆς ἰδεαλιστικῆς ἐκδοχῆς τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀληθείας, παρεκκλίσεων ἰδιαιτέρως διαδεδομένων καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας.

Ὁ σύγχρονος «νεστοριανισμός» ἐκφράζεται ὡς πνεῦμα ἐκκοσμικεύσεως, ὡς ἐπιστημονισμός καὶ ἀπόλυτος προτεραιότης τῆς χρηστικῆς γνώσεως, ὡς ἀπόλυτος ἰδιονομία τῆς οἰκονομίας, ὡς αὐτοσωτηρικὴ ἀλαζονεία καὶ ἀθεΐα, ὡς ὁ «μὴ πολιτισμός» τοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ καὶ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ὡς νομικισμός καὶ ἠθικισμός, ὡς «τέλος τῆς αἰδοῦς» καὶ ταύτισις τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης καὶ τῆς μετανοίας μετὰ τὴν λεγομένην «ἠθικὴν τῶν ἀδυνάτων», Ὁ «μονοφυσιτισμός» πάλιν ἐκπροσωπεῖται σήμερον ἀπὸ τὰς τάσεις δαιμονοποιήσεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸν πουριτανισμόν καὶ τὰ σύνδρομα «καθαρότητος», τὴν ἐσωστρεφεῖ ἄκαρπον πνευματικότητα καὶ τοὺς ποικίλους μυστικισμούς, ἀπὸ τὴν περιφρόνησιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τὴν ἄρνησιν τοῦ διαλόγου καὶ τὴν ἀπόρριψιν τοῦ διαφοροτικοῦ, μέ

ἐπικίνδυνον ἐκφραστήν, ἐν ὀνόματι τῆς «μόνης καί ἀποκλειστικῆς ἀληθείας», τόν θρησκευτικόν φονταμενταλισμόν, ὁ ὁποῖος τρέφεται ἀπό ἀπολυτοποιήσεις καί ἀπορρίψεις καί τροφοδοτεῖ τήν βίαν καί τήν διάσπασιν. Εἶναι προφανές ὅτι, τόσον ἡ νεστοριανίζουσα ἀποθέωσις τοῦ κόσμου, ὅσον καί ἡ μονοφυσιτίζουσα δαιμονοποίησις του, ἀφήνουν τόν κόσμον καί τήν ἱστορίαν, τόν πολιτισμόν καί τούς πολιτισμούς, ἐκτεθειμένους εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ «νῦν αἰῶνος», καί παγιώνουν τοιουτοτρόπως τήν αὐτονόμησιν καί τὰ ἀδιέξοδά των.

Ἡ χριστιανική πίστις εἶναι ἡ βεβαιότης τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ὑπό τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος προσέλαβε φιλανθρώπως τήν ἡμετέραν φύσιν καί ἐχαρίσατο ἡμῖν πάλιν τό διά τῆς πώσεως ἀπολεσθέν «καθ' ὁμοίωσιν», ἱκανώσας ἡμᾶς εἰς τήν κατ' ἀλήθειαν ζωήν ἐν τῷ Σώματι Αὐτοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ. Σύνολος ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζει τό μυστήριον τῆς θεανθρωπότητος. Ὁ Θεάνθρωπος Σωτήρ ἀνέλαβεν «ἐκκλησίας σάρκα»[5] καί ἔδειξε, «πρῶτος καί μόνος», «τόν ἀληθινόν ἄνθρωπον καί τέλειον καί τρόπων καί ζωῆς καί τῶν ἄλλων ἕνεκα πάντων»[6]. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ τόπος τῆς «κοινῆς σωτηρίας», τῆς «κοινῆς ἐλευθερίας» καί τῆς ἐλπίδος τῆς «κοινῆς βασιλείας», εἶναι ὁ τρόπος τῆς βιώσεως τῆς ἐλευθεροποιῶ ἀληθείας, ὁ πυρήν τῆς ὁποίας εἶναι τό ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ. Ἡ ἀγάπη αὐτή ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς ἀνθρωπιστικῆς δράσεως, καθ' ὅτι ἡ πηγὴ καί τό πρότυπον αὐτῆς εἶναι ἡ ὑπερβαίνουσα τόν ἀνθρώπινον λόγον θεία φιλανθρωπία. «Ἐν τούτῳ ἐφανερῶθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεός εἰς τόν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τόν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτός ἠγάπησεν ἡμᾶς ... Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεός ἠγάπησεν ἡμᾶς, καί ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν»[7]. Ὅπου ὑπάρχει ἀγάπη, ἐκεῖ εἶναι παρών ὁ Θεός.

Αὐτή ἡ σωτηριώδης ἀλήθεια πρέπει νά ἐκφράζεται καί εἰς τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον ἐορτάζομεν τό σεπτόν Γενέθλιον τοῦ ἐπισκεψαμένου ἡμᾶς ἐξ ὕψους Σωτῆρος ἡμῶν. Ἡ ἐορτὴ εἶναι πάντοτε «πλήρωμα χρόνου», καιρός αὐτογνωσίας, εὐχαριστίας διὰ τό μέγεθος τῆς θείας φιλανθρώπου ἀγάπης, μαρτυρία τῆς ἀληθείας τῆς θεανθρωπότητος καί τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Ὁ χριστοτερπῆς ἐορτασμός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι μία πρᾶξις ἀντιστάσεως εἰς τήν ἐκκοσμίκευσιν, εἰς τόν ἀποχρωματισμόν τῆς ἐορτῆς καί τήν μετατροπὴν της εἰς «Χριστούγεννα χωρίς Χριστόν» καί εἰς πανήγυριν τοῦ Ἔχειν, τοῦ καταναλωτισμοῦ καί τῆς ματαιοδοξίας, καί δὴ εἰς ἕνα κόσμον πλήρη κοινωνικῶν ἐντάσεων, ἀξιολογικῶν ἀνατροπῶν καί συγχύ-σεως, βίας καί ἀδικίας, ὅπου τό «παιδίον Ἰησοῦς» εὐρίσκεται καί πάλιν ἀντιμέτωπον μέ ἄτεγκτα συμφέροντα ποικιλωνύμων ἐξουσιῶν.

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καί πεφιλημένα τέκνα,

Γενεά παρέρχεται καί γενεά ἔρχεται, καί αἱ ἐπερχόμεναι ἐξελίξεις εἶναι κατ' ἄνθρωπον δυσκόλως προβλέψιμοι. Ἡ γνησία πίστις, ὅμως, δέν ἔχει διλήμματα. Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, ἡ «ἀλήθεια ἦλθε» καί «παρέδραμεν ἡ σκιά», μετέχομεν ἤδη τῆς Βασιλείας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τήν τελείωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας. Ἔχομεν ἀκλόνητον τήν βεβαιότητα, ὅτι τό μέλλον ἀνήκει εἰς τόν Χριστόν, ὁ Ὅποιος εἶναι «χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τούς αἰῶνας»[8], ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι καί θά παραμένῃ τόπος ἀγιασμοῦ καί ἐνθέου βιοτῆς, ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου, πρόγευσις τῆς δόξης τῆς Βασιλείας, ὅτι θά συνεχίσῃ «νά δίδῃ τήν εὐαγγελικὴν μαρτυρίαν» καί «νά διανέμῃ ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην Του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγὴν, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος»[9]. Τό σύγχρονον ἰδεολόγημα περὶ «μεταχριστιανικῆς» ἐποχῆς εἶναι ἄτοπον. «Μετὰ Χριστόν», τὰ πάντα εἶναι, καί μένουν εἰς τόν αἰῶνα, «ἐν Χριστῷ».

Κλίνοντες εὐσεβοφρόνως τὰ γόνата ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεέμ καί τῆς βρεφοκρατούσης Παναγίας Μητρός Αὐτοῦ, καί προσκυνοῦντες τόν ἐνανθρωπήσαντα «παντέλειον

Θεόν», ἀπονέμομεν, ἐκ τοῦ ἀκοιμήτου Φαναρίου, τοῖς ἀνά τὴν οἰκουμένην τέκνοις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Δωδεκαημέρῳ, εὐχόμενοι ὑγιεινόν, ἀγλαόκαρπον καὶ εὐφρόσυνον τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου.

Χριστούγεννα ,βη΄
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστου-γέννων, μετὰ τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον.

-
1. Α΄ Θεσσ. ε΄, 5.
  2. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε καὶ οἰκονομικά, PG 90, 1181.
  3. πρβλ. Ματθ. α΄, 23
  4. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ΄, PG 150, 660.
  5. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία πρὸ τῆς ἐξορίας, PG 52, 429.
  6. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, Στ΄, PG 150, 680.
  7. Α΄ Ἰωάν. δ΄, 9-11.
  8. Ἐβρ. ιγ΄, 8.
  9. Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη 2016), Προοίμιον.